

Şeytanın iddiası olan; "Kur'ân beşer kelâmına benziyor; onların muhaveresi tarzındadır. Demek beşer kelâmıdır." ifadesini Üstadımız nasıl cevaplamıştır?

"Şeytan döndü ve dedi: *Kur'ân beşer kelâmına benziyor; onların muhaveresi tarzındadır. Demek beşer kelâmıdır. Eğer Allah'ın kelâmı olsa, Ona yakışacak, her cihetçe harikulâde bir tarzı olacaktı. Onun san'atı nasıl beşer san'atına benzemiyor; kelâmı da benzememeli.*"

"Cevaben dedim: Nasıl ki Peygamberimiz (a.s.m.), mucizâtından ve hasâisinden başka, ef'al ve ahval ve etvârında beşeriyette kalıp, beşer gibi âdet-i İlâhiyeye ve evâmir-i tekviniyesine münkad ve mutî olmuş. O da soğuk çeker, elem çeker, ve hâkezâ... Herbir ahval ve etvârında harikulâde bir vaziyet verilmemiş-tâ ki ümmetine ef'âliyle imam olsun, etvârıyla rehber olsun, umum harekâtıyla ders versin. Eğer her etvârında harikulâde olsaydı, bizzat her cihetçe imam olamazdı, herkese mürşid-i mutlak olamazdı, bütün ahvâliyle rahmeten li'l-âlemîn olamazdı."

"Aynen öyle de Kur'ân-ı Hakîm, ehl-i şuura imamdır, cin ve inse mürşiddir, ehl-i kemâle rehberdir, ehl-i hakikate muallimdir. Öyleyse, beşerin muhaverâtı ve üslûbu tarzında olmak, zarurî ve kat'îdir. Çünkü, cin ve ins münâcâtını ondan alıyor, duasını ondan öğreniyor, mesâilini onun lisanıyla zikrediyor, edeb-i muaşereti ondan taallüm ediyor, ve hâkezâ, herkes onu merci yapıyor. Öyleyse, eğer Hazret-i Mûsâ Aleyhisselâmın Tûr-i Sina'da işittiği kelâmullah tarzında olsaydı, beşer bunu dinlemekte ve işitmekte tahammül edemezdi ve merci edemezdi. Hazret-i Mûsâ Aleyhisselâm gibi bir ulül'azm, ancak birkaç kelâmı işitmeye tahammül etmiştir."(1)

Üstad'ın cevabındaki asıl nokta; muhatabın seviyesine ve anlayışına göre konuşmak bir zaruret, bir ihtiyaçtır. Kur'an'ın muhatap kitlesini, insan ve bu insanlardan da ekseri avam tabakanın olması, elbette üslup ve beyanın buna göre olmasını gerektirecektir.

Yoksa Allah insanların güç ve takatinin üstünde bir hitap ile konuşsa idi, Hazreti Musa (as) örneğinde olduğu gibi, hiçbir insan bu hitaba muhatap olamayacaktı. Ve

---

asıl maksat olan irşat ve rehberlik görevi de vuku bulamayacaktı. Bu sebeple Allah, rahmet ve hikmeti gereği hitap ederken, insanların takati ve gücüne uygun bir şekilde hitap etmiştir. Yani insanların şive ve üslubu ile Kur'an'ı göndermiştir.

(1) bk. [Sözler, On Beşinci Söz'ün Zeyli.](#)